

Dnr NSÖ 2007-49

Hälso- och sjukvårdsuppgifter

i hemsjukvård, hemtjänst, LAH¹, särskilt boende och rehabilitering

Hälso- och sjukvård

Med hälso- och sjukvård avses åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. Hälso- och sjukvård omfattar sådan verksamhet som bedöms kräva personal med utbildning inom hälso- och sjukvård, eller sådan personal i samarbete med annan personal.

Syfte

Syftet med detta dokument är att beskriva vanligt förekommande hälso- och sjukvårdsuppgifter där det kan vara tveksamheter om vem som får göra vad och ansvaret omkring utförandet. Alla uppgifter som kan räknas som hälso- och sjukvårdsuppgifter finns inte uppräknade i detta dokument. De uppgifter som inte finns med i dokumentet får berörda parter ta ställning till när frågan är aktuell. De markerade kryssen i dokumentet anger den grundläggande utbildningsnivå som personal måste ha för att få utföra den aktuella uppgiften. Krav om en högre utbildningsnivå för att få utföra uppgiften kan fastställas i den lokala rutinen.

Egenvård

Utgångspunkten är alltid att den enskilde i första hand ska klara sin vård själv. Med egenvård² menas hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården, inom sitt ansvarsområde, bedömt att en person kan utföra själv eller med hjälp av annan. Om uppgiften inte kan bedömas som egenvård innebär det att hälso- sjukvårdsuppgiften ska utföras inom hälso- och sjukvårdens verksamhet.

Delegering

De hälso- och sjukvårdsuppgifter som får delegeras ska delegeras enligt reglerna i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 1997:14. Med delegering avses att någon som tillhör hälso- och sjukvårdspersonal och som är formellt och reellt kompetent för en medicinsk arbetsuppgift överlåter den till en annan person som saknar formell kompetens för uppgiften. Om den som uppgiften ska delegeras till anser att denne inte har tillräcklig kunskap för att utföra uppgiften får den inte delegeras. Verksamhetschef, eller i kommunen den medicinskt ansvariga, har ansvar för att beslut om delegeringar är förenligt med säkerheten för patienten och beslutar om vad som kan delegeras i verksamheten. En delegerad uppgift ska alltid följas upp av legitimerad personal.

Uppgifter som inte kräver delegering

Uppgifter som kan utföras av annan reellt kompetent personal utan delegering sker efter utbildning och ordination³ från legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen har ansvaret för bedömning av om en uppgift kan utföras av personalen, likaså uppföljningsansvaret.

¹ Specialiserad hemsjukvård

² Se samverkansdokument - egenvårdsriktlinje

³ Utbildning och ordination innebär alltid att man som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal förvissat sig om att den enskilde har reell kompetens, så väl teoretisk som praktisk, för den specifika uppgiften samt att man muntligt kommit överens om vad som ska utföras, behöver inte vara skriftligt men insats/åtgärd ska dokumenteras i journalen.

Dnr NSÖ 2007-49

* Lokala variationer och undantag från denna lista kan förekomma för respektive verksamhet.

X – markerar den lägsta nivån beträffande av vem och under vilka förutsättningar en hälso- och sjukvårdsuppgift får utföras.

Hälso- och sjukvårdsuppgift	Utförs endast av formellt och reellt kompetent personal enligt yrkesansvar	Kan utföras av reellt kompetent personal med delegering	Kan utföras av reellt kompetent personal efter utbildning och ordination ¹ av leg hälso- och sjukvårdspersonal
Bedömning av funktions- och aktivitetsförmåga	X		
Bedömning/uppföljning av smärta	X		
Bedömning/intyg vid behov av Bostadsanpassning,	X		
Dialysbehandling i form av peritonealdialys	X	X*	
Dokumentation och rapportering			X
Dödsfall, omhändertagande av avliden			X *
Dödsfall, undersökning av att vitala funktioner har upphört	X		
Förskrivning av kostnadsfria förbrukningsartiklar på hjälpmedelskort	X		
Handhavande av sterilt och rent material			X
Hemventilatorbehandling, via mask/trachealkanyl		X	
Hjälpmiddel – konstruktion och utformning	X		
Hjälpmiddel – utprovning, förskrivning, och inträning (ej arbetstekniskt)	X		
Hostmaskin		X	
Infekterad utrustning och tvätt; hantering av			X
Infusion och transfusion	X		
Inhalationsbehandling – inklusive beredning av inhalationsvätska		X	
Injektioner	X intramuskulär och intravenös	X subcutan *	
Kateterfunktion, urinväg – tillsyn samt kontroll av			X

innehåll i urinuppsamlingspåse			
Katetrisering, urinväg	X	X *	
Katetrisering, urinväg, via intermittent tappning, RIK	X	X *	
Kateterspolning, urinväg, blåssköljning		X	
Kompressionslindning av ben		X	
Kompressionsstrumpa – påtagning (utskrivna av läkare)			X
Kompressionsstrumpa – utprovning	X		
Kontrakturprofylax/Rörlighetsträning – utföra enligt ordination		X	
Lavemang – ge administrera ordinerat klyksma eller och mikrolavemang		X	
Läkemedel – iordningsställa, administrera, överlämna läkemedel, övervaka intag	X	X *	
Läkemedel – administrera bolusdos via pump	X	X *	
Matning av person med svår sväljningsproblematik			X
Medicinsk bedömning – tillsyn och kontroll	X – bedömning		X – tillsyn och kontroll
Nefrostomikateter – omläggning och spolning	X	X *	
Nutritionskontroll – bedömning	X – bedömning		X – kontroll
Observation/bedömning av den enskildes hälsotillstånd	X – bedömning		X – observation
Provtagning för blodgruppering	X		
Provtagning – faeces, urin och sputum			X
Provtagning – venöst, perifert och kapillärt	X		X *
Puls och blodtryckskontroller			X
Sondmatning – nasogastrisk sond, gastrostomi	X	X *	
Sondnedsättning	X		
Specifik rehabilitering utifrån given instruktion; träning av aktivitetsförmåga, träning för att bibehålla/förbättra gång-, rörelse-, förflytnings-, balans-, kommunikationsförmåga, och träning av kognitiva funktioner			X
Stomiskötsel – byte av platta och påse			X
Sugning av övre luftvägar	X	X *	

Dnr NSÖ 2007-49

Suturtagning			X
Syrgasbehandling	X	X *	
Sårbehandling			X
TENS behandling enligt ordination			X
Tippbråda – behandling på		X	
Tracheostomivård – skötsel		X	
Trycksårsprevention			X
Venös infart, central och perifer – all hantering	X		

Reviderat av: Anita Ottosson MAS Norrköpings kommun, Mårten Davidsson MAS Finspångs kommun, Lena Borgman Fred MAS Valdemarsviks kommun, Mika Levin-Smeds MAR Valdemarsviks kommun, Louise Härdelin Vårdenhetschef Region Östergötland, Helene Alvarez Malmström Verksamhetsutvecklare Region Östergötland, Åsa Carlsson MAS Söderköpings kommun.

Fastställd av; Wreta-projektets styrgrupp 2003-02-27

Reviderad/översyn; dec 2004, sep 2005, dec 2006, feb 2008, feb 2009, april 2012, dec 2014, aug 2018

Ny revidering senast; aug 2021

Bilagor Regler för delegering
 Blankett för delegering